

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Plein 9

(Kortrijk, West-Vlaanderen)

2023E65

NOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Ruben Vergauwe

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	i
INLEIDING	ii
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	iii
1.1 Administratieve gegevens	iii
1.2 Synthese	iv
1.3 Gemotiveerd advies	v
BIBLIOGRAFIE	vii
BIJLAGE	viii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de renovatie van een vleugel tussen de lagere school en de kleuterschool in Kortrijk Plein 9 (West-Vlaanderen). De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 620 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 463 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als xx. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota werd opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt (Willaert 2022, Van Goidshoven 2022). Op basis van de archeologienota werd een advies geformuleerd naar uitgesteld vooronderzoek.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om dit uitgesteld vooronderzoek uit te voeren in de eerste plaats door middel van een landschappelijk bodemonderzoek met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2023E65	
ONDERZOEKSFASE	landschappelijk bodemonderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	8/05/2023	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	23/05/2023	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 72641	Y ₁ : 169450
	X ₂ : 72741	Y ₂ : 169518
KADASTER [Kortrijk]	Afdeling 3	Sectie H
	nr. 718d ²	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de vernieuwbouw van een vleugel tussen de lagere school en de kleuterschool van de VZW Katholieke Basisscholen Kortrijk. Op heden is ca. 300 m² van het projectgebied, met een totale oppervlakte van 619 m², bebouwd. De huidige bebouwing is niet onderkelderd. De 'Oranje Zaal', gelegen tussen de lagere school en de kleuterschool zal worden afgebroken, waarna een nieuwbouwwolume zal worden opgetrokken over een oppervlakte van ca. 330 m². Daarnaast zullen binnen de te behouden vleugels enkele renovatiewerken plaatsvinden in functie van toegankelijkheid en zullen tevens twee nieuwe putten en nieuwe rioleringen worden voorzien. Er wordt geen algemene heraanleg van de verharding ten noorden van de nieuwbouw voorzien.

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Kortrijk. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

Op de Deventer-kaart (16de eeuw) lijkt het plangebied samen te vallen met historische bebouwing, dit is echter niet helemaal zeker; op de Sanderus-kaart (17de eeuw) wordt geen

bebouwing afgebeeld. Ten oosten van het terrein bevindt zich de Bourgondische stadsomwalling. Op een niet gedateerde kaart uit de periode 1707-1750 is ter hoogte van plangebied een versterking waar te nemen. Op de kaart wordt deze versterking aangeduid met de letter D 'nouveaux retrenchement fait 1706'. Op de Ferrariskaart is de driehoekige contour van het plein duidelijk waarneembaar ten zuiden van de onderzoekzone.

In 1740 krijgt het plein ten zuiden van het projectgebied haar definitieve vorm. Het onderzoeksterrein zelf situeert zich ter hoogte van 't Fort (de voormalige citadel) en wordt aangesneden door een gracht. Deze gracht is aan weerszijden omgeven door een éscarpe. In de loop van de 19de eeuw wordt een klooster met meisjesspensionaat naar ontwerp van J. Bruyenne gebouwd. Dit klooster wordt voltooid in 1843.

In de directe omgeving van het plangebied werden in het verleden reeds verschillende archeologische onderzoek uitgevoerd waarbij een ruim aantal sporen aan het licht kwam. Zo werden net ten zuiden van het plangebied op een diepte van ca. 1,2 a 1,5 m –mv sporen uit de Romeinse periode, late middeleeuwen en nieuwe tijd vastgesteld.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Hoewel de verwachting hoofdzakelijk bestaat uit resten van laatmiddeleeuwse bewoning en vroegmoderne militaire infrastructuur moet ook, vanwege het gunstige landschappelijke kader, uitgegaan worden van een trefkans inzake artefactensites. Gelet op de beschreven verwachting is een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuven en proefputtenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode om de aanwezigheid en bewaringstoestand van erfgoed te evalueren en de impact van de geplande werken hierop te bepalen. Het onderzoek gebeurt in uitgesteld traject. Het af te breken gebouwenbestand moet afgebroken worden tot op niveau van het maaiveld alvorens het archeologisch onderzoek van start gaat. Er dient nadrukkelijk beklemtoond te worden dat aan de sloop duidelijke voorwaarden verbonden zijn. Bestaande vloeren op het gelijkvloers worden enkel uitgebroken onder begeleiding van een archeoloog. De funderingen onder het straatniveau worden niet verwijderd of op andere manieren gemanipuleerd. Hetzelfde geldt voor eventueel aanwezige kelders, citernes of andere ondergrondse structuren, die nu niet gekend zijn en aan het licht zouden komen bij de afbraak. Verder moet op dergelijke manier te werk worden gegaan dat het vrijgekomen terrein niet of in zeer beperkte mate betreden wordt door zwaar materieel als dumpers en graaf- en breekmachines.

Hoewel op basis van de landschappelijke factoren en de gekende waarden ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed blijkt uit de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek dat het bodemarchief vlakdekkend en tot op aanzienlijke diepte in grote mate is verstoord.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande ontwikkeling aan de Plein 9 te Kortrijk worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek wijzen op een vlakdekkende verstoring van het bodemarchief tot op aanzienlijke diepte. De kans dat bijkomend archeologisch onderzoek, in eender welke vorm,

in dit geval nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst is minimaal. Vanwege dit gebrek aan mogelijke kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerendergoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....iv

